LIVADA

de Györfi-Deák György

Isidor şi Voichiţa cumpăraseră apartamentul de la inginerul B., care se hotărâse să emigreze în Australia, după ce se convinsese cu ochii săi că sârbii din Belgradul bombardat de americani duceau o viaţă mult mai decentă după zece ani de război decât românii după un deceniu de pace. Omului nu-i păsa că va petrece Crăciunul printre salcâmii în floare ori că de Florii va avea promoroacă în ferestre, numai să ştie că pruncii săi vor avea de toate şi munca lor va fi respectată.

La plecare, inginerul lăsase majoritatea mobilelor din casă, nemaivorbind despre garnişele de la fereastră, rafturile din cămară, dulăpiorul din baie, lucruri folositoare, făcute cu mână de meşter. Alături de toate acestea, rămăsese un tablou, agăţat deasupra comodei din dormitor.

La prima vedere, părea că numai rama e de el: un cadru solid de lemn, modelat simplu, fără zorzoane baroce, un dreptunghi impunător, cu un şanţ adâncit împrejurul barierei patrulatere, ca un fel de tranşee aurită cu marginile mult răsfrânte în exterior. În ochiul său, o pânză înnegurată, semnată lăbărţat şi indescifrabil, trata un subiect banal: o moară de vânt la marginea unui eleşteu, luminată străveziu de o lună cadaverică, pictată probabil cu alb de plumb. Pe un fel de debarcader, o siluetă feminină, înveşmântată într-o rochie sinilie, cu un şal aşternut pe umeri, scruta întunericul, cu cine ştie ce gânduri sinucigaşe.

- Să-l dai jos, că sperie copiii, hotărî Voichiţa.

Isidor se întinse după tablou şi-l desprinse din cui. Femeia adună cu mătura pânzele de păianjen, în spatele cărora apăru un dreptunghi de o culoare mai deschisă. Bărbatul întoarse pictura, pânza era bine prinsă şi întinsă pe un cadru solid, întărit la mijloc.

"E păcat s-o aruncăm", se gândi Isidor, căruia îi plăcea uneori să picteze. "O să desenez altceva pe ea".

În iulie se nimeri să fie o vreme secetoasă şi caniculară, aşa că într-o săptămână au zugrăvit toată casa, au apucat să cureţe parchetul şi geamurile şi să mute mobilele la loc. Dormeza au vândut-o la un preţ de chilipir, nu vroiau să doarmă într-un pat străin şi şi-au cumpărat un altul, tineresc, cu saltele

din acelea relaxante. L-au aşternut, au pornit televizorul, să aibă copiii o ocupaţie, apoi s-au strecurat în dormitor şi s-au trântit în pat. Au constatat mulţumiţi că nu se aude nici o scârţâitură, nici un bufnet care să atragă atenţia micuţilor. Profitând de scurta acalmie oferită de desenele animate, Isidor se trase binişor înspre femeie, dar Voichiţa îşi eliberă braţul, ţinti cu degetul peretele gol, cel pe care fusese atârnat tabloul, uite acolo cuiul! şi decise:

- Aici trebuie să punem ceva.

- Să punem pictura înapoi.

- Grozăvia aia?

- Îţi desenez altceva pe ea, sări Isidor şi aduse tabloul, scoase pânza din el şi atârnă cadrul gol în cui.

- E mai bine aşa, decise Voichiţa şi-şi muşcă anume buza, trăgându-şi colţurile gurii în sus, într-un surâs ademenitor.

A doua zi, Isidor scoase o pensulă lată şi trase un grund fin peste întinderea de ape. Cum după uscare încă tot se mai zărea reflexia lunii în iazul de smoală, aşternu încă un strat, mai concentrat, să fie sigur că scapă de ea. Apoi se gândi : ce să picteze, o marină sau o scenă de vânătoare? Naturile moarte nu-l inspirau deloc. Ar fi îndrăznit să se apuce de un nud, dar ceva îi şoptea că Voichiţa n-ar fi agreat ideea. Şi-apoi ce să le explice copiilor, că ăştia bântuiau prin toată casa şi îşi trăiau din plin vârsta lui "de ce?" Trebuia să fie ceva senin şi ceva plin de viaţă. Asta e! O livadă de meri primăvara.

Puse mâna pe cărbune şi trasă două arce de cerc, unul mai abrupt, în prim plan, altul mai molcom, în fundal. Marcă punctele unde va planta trunchiurile de pom prin iarba fragedă de april. Vedea deja lumina blajină strecurată-n umbră printre ramurile înflorite şi auzea forfota albinuţelor.

- Tati, îmi cumpeli o oghindă magică? se agăţă Ani cu mânuţele de genunchii săi.

- Ce cauţi aici? o bruftului Isidor. Vezi să nu-mi răstorni vopselele!

- Vleau o oghindă magică!... porni fetiţa să bâzâie.

Omul puse cărbunele jos şi o prinse blând de mânuţă, ca s-o conducă afară. "Reclamele astea de la televizor înnebunesc copiii!" Oglinda magică era ultima găselniţă la modă, nu costa înfiorător de mult şi, la o adică, îşi merita banii. Mezina se întinse după tubul de sienă:

- Vleau să pictez!... Şi vleau o oghindă magică!...

- Hai, fii cuminte, du-te să te joci, că-ţi cumpără tata una.

- Promiţi? suspină Ani mai îmbunată.

- Pe cuvântul meu de barbizon! declară solemn Isidor.

Fetiţa fugi să-şi necăjească fratele cu vestea că va primi jucăria mult dorită. Era una dintre aplicaţiile neobişnuite ale cristalelor lichide. Deşi I.Fl. Dumitrescu folosise încă la sfârşitul deceniului al optulea ecrane acoperite cu pelicule formate din aceste substanţe pentru a construi dispozitive ieftine de punere în evidenţă a biocâmpului uman, nimeni nu se gândise pe atunci că ele ar fi putut avea şi o aplicaţie comercială de succes. De fapt, în România acest tip de investigaţii fusese interzis curând, datorită unui scandal legat de "meditaţia transcedentală", aşa că I.Fl. Dumitrescu a profitat de prima ocazie ce i s-a oferit ca să rămână în occident.

Aici, rezultatele cercetărilor legate de aura energetică ce înconjoară orice vietate trezeau interesul periodic, de Sfântul Valentin, când revistele de ştiinţă publicau pe copertă strălucirea galactică ce unea palmele a doi oameni care se iubesc şi anunţau ultimele progrese în domeniu. Apoi, pe neaşteptate, la fel cum mărul i-a picat lui Newton în creştet şi cum Becquerel şi-a dat seama că sărurile de uraniu emit o radiaţie ce impresionează plăcile fotografice, fizicianul italian Antonio Perelli a remarcat faptul că cifrele de pe afişajul calculatorului său de buzunar se desluşeau mult mai bine atunci când era prost-dispus. Urmaşul lui Volta a studiat fenomenul îndeaproape şi, inspirat de una dintre cele mai cunoscute poveşti ale fraţilor Grimm, a născocit oglinda magică.

Ţineţi minte cum mama vitregă a frumoasei Albă ca Zăpada dorea să-şi verifice în fiecare zi condiţia de "top model"?

"Oglindă, oglinjoară," întreba împărăteasa cea invidioasă, "cine-i cea mai frumoasă în ţară?"

Dacă ar fi ţinut atunci în mână o oglindă empatică Perelli, suprafaţa acesteia s-ar fi întunecat ca şi sufletul ei. Acum, cu ajutorul acestui dispozitiv banal, fiecare om putea să-şi verifice starea sufletească. Tinerii îndrăgostiţi se opreau în faţa câte unei oglinzi veneţiene aşezate în vitrină, să se bucure cum imaginea lor devenea de o puritate cristalină, iar, din adâncul sticlei, suprafaţa reflectoare împrăştia scânteieri diamantine.

Isidor căzu pe gânduri. Imaginea strălucirii ce-i uneşte pe tinerii îndrăgostiţi îl inspiră. Dragostea prezenta şi alte faţete, venea un timp când înflăcăratul "eros" ori se stingea, ori se transforma în "agapé", lumina blândă a iubirii dintre Philemon şi Baucis, întocmai cum avântul primăverii se domolea în vremea muncilor de peste vară, cum cuiburile păsărelelor se umpleau de guri nesătule, cum floarea se despuia de corolă ca să-şi împlinească menirea de a perpetua viaţa.

Ştia ce vrea, dar habar nu avea cum să procedeze. Avea însă o idee despre felul cum i-ar putea determina pe alţii, mai experimentaţi şi cu resurse, să-i rezolve problema. Îşi adună tuburile de vopsea şi sticluţele, atârnă pânza pe un cui din perete şi îşi schimbă hainele, să-i scoată pe copii în oraş. Le cumpără amândurora câte o oglinjoară şi se bucură să vadă că, în ciuda faptului că Nelu şi Ani se alergau şi se păruiau toată ziua, ambele suprafeţe reflectorizante străluceau netulburate: erau o familie unită.

Puse bine ambalajele şi, odată ajuns acasă, le examină cu atenţie. Spre norocul său, concernul italian care le producea venise în România atras de ieftinătatea forţei de muncă şi îşi deschisese o fabrică la Arad, aşa că puse mâna pe telefon şi îl sună pe directorul acesteia. A aflat că-l cheamă Rognean, dar nu l-a găsit, omul plecase în capitală, să rezolve nişte probleme. Secretara îi dădu un număr de telefon mobil, dar Isidor nu dorea să-şi încarce nota de plată excesiv de mult, aşa că rămase în expectativă. Reuşi să-l contacteze abia peste două zile. Îi explică ideea care-i venise şi, spre uimirea sa, văzu că ea trezeşte entuziasmul managerului, nu de alta, dar dacă se mişca rapid, firma producătoare ar fi putut câştiga o poziţie de frunte pe piaţa păpuşilor, lucru care le-ar fi adus o mulţime de bani.

Cum termină convorbirea, Rognean îşi rugă secretara să trimită un fax la centru, apoi să sune la Timişoara şi să-i rezerve un loc la prima cursă de avion. În ziua următoare, se întâlni cu patronii italieni şi le împărtăşi ideea lui Isidor: să le picteze păpuşilor lacrimi cu o vopsea bazată pe cristalele lichide empatice. Câtă vreme fetiţele se jucau cu ele binedispuse, vopseaua era transparentă, deci în ochii şi pe obrajii păpuşilor nu se vedea nimic. În momentul când, din cine ştie ce cauză, copilele se înnegurau, cristalele îşi roteau planul de polarizare, lumina incidentă nu mai era reflectată şi pe feţele de cauciuc

roz apăreau şiragurile de lacrimi, semn că ele suferă alături de stăpânele lor. Ideea simplă, dar de mare efect, i-a cucerit imediat pe şefi, care i-au pus imediat pe chimiştii firmei la treabă.

"Într-o săptămână veţi vedea primele rezultate", au afirmat aceştia şi au început să caute liantul cel mai potrivit să fixeze cristalele lichide pe o suprafaţă de cauciuc. După o lună de muncă, obţinuseră combinaţiile ce permiteau fabricarea tuturor culorilor din spectrul curcubeului.

Isidor, suflet de artist, nu ceruse drept plată decât un set de asemenea vopseluri sensibile la sentimentele umane. Întors acasă, începu să lucreze cu multă râvnă la tablou : făcu cerul, senin şi strălucitor, fără nici o scamă de nor pe el, covorul de iarbă prelins pe coasta dealului, trunchiurile şi ramurile înfrunzite ale pomilor. Când să ajungă la flori, a acoperit lucrarea cu o pânză umedă şi a aşteptat.

În ciuda faimei pe care o au afaceriştii, Rognean s-a dovedit a fi un om de cuvânt şi, în momentul când s-a trecut la producţia primei serii de "păpuşi Dora", l-a chemat pe Isidor la Arad, ca să se achite de datorie. I-a pus în mână prima păpuşă simţitoare fabricată în România, împreună cu o mică garderobă, să le ducă acasă fetiţei sale, "zici că o cheamă Ani, ca pe nevastă-mea?". Lui Nelu, Isidor i-a ales un joc electronic tridimensional, programabil, cu o mulţime de casete, iar Voichiţei i-a adus o cutie muzicală lăcuită, de tipul clasic, cu cheiţă, care susura cristalin "Love Me Tender" ori de câte ori o deschidea. I-a alăturat un buchet de trandafiri olandezi, că în oraşele mari găseşti oricând de toate, numai bani să ai, iar femeile nu se omoară după găselniţele tehnice, însă pricep lesne ce vor să zică florile.

Sosirea lui a fost un triumf, l-au întâmpinat ca pe un Moş Crăciun, doar brad nu i-au făcut. Isidor le-a împărţit cadourile primite, apoi i-a lăsat să-şi vadă fiecare de jucăria lui şi s-a retras să-şi termine opera. Fiind binedispus, pensula îi umbla ca vrăjită în mână, aşa că isprăvi curând. Voichiţa îl urmări curioasă cum se strecoară cu pânza încă umedă în dormitor, unde îi adună pe toţi:

- O livadă de meri, primăvara, le arătă Isidor.

- O, tati! se minună Ani. Dar unde sunt florile?

Într-adevăr, pe ramuri nu se zărea nici o petală.

- Veniţi mai aproape! De aici nu se vede.

Îi împinse uşor în faţă, cât să ajungă la un braţ distanţă de tablou.

Dintr-odată, Ani se cutremură, Nelu rămase cu gura căscată, iar Voichiţa îi cuprinse mulţumită palma.

Minune! La apropierea lor, livada se umplu toată de flori mari, alb-rozalii, atârnate-n ciorchine spumoase de crenguţe. Petalele lor fremătau, parcă înfiorate de o boare călduţă de vânt, împrăştiind strălucirea soarelui prin întreaga cameră. Tulburate de pacea naturii, umbrele se foiau neliniştite încolo şi-ncoace. Petele de lumină se amestecau incontinuu cu ele, forfoteau prin iarbă, prelingându-se pic cu pic de pe un fir pe celălalt.

De undeva, din depărtare, de dincolo, din păduricea de pe dealul vecin, un cuc îşi strigă numele, clar şi răspicat:

-Cucu!

Isidor tresări îngrijorat:

- Oare mi-au rămas ceva bani prin buzunare?